

บทคัดย่อ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นเป้าหมายหลักตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนนั้นจากการที่ทีมวิจัย มหาวิทยาลัยฯ ได้ลงพื้นที่ไปยังสถาบันการเงินชุมชนบ้านหลวง ตำบลโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถาบันการเงินชุมชนที่ให้บริการรับฝากเงิน ถอนเงิน ให้กู้ยืมเงินแก่สมาชิกภายในชุมชนบ้านหลวง พบว่าคณะกรรมการรวมทั้งผู้จัดการสถาบันการเงินชุมชนฯ มีความวิตกเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการของ สถาบันการเงินชุมชนฯ เนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจ ด้านการบริหารเงิน ด้านระบบเอกสารทางการเงิน และการบัญชี รวมถึงความต้องการด้านการวางระบบการควบคุมภายใน การบริหารงานบุคคล ระบบการเงิน และการบัญชี เพื่อรองรับการขยายตัวของสถาบันการเงินชุมชนในอนาคต

จากปัญหาดังกล่าวทีมวิจัยมหาวิทยาลัยฯ จึงร่วมมือกับสถาบันการเงินชุมชนฯ เพื่อดำเนินการวิจัยนี้ ร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการและพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมแก่ สถาบันการเงินชุมชนบ้านหลวง หมู่ 6 ตำบลโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยดำเนินการวิจัยเชิง ปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) คณะกรรมการของสถาบันการเงินชุมชน ได้ร่วมระดมปัญหาในการ ดำเนินการสถาบันการเงินชุมชนฯ เพื่อดำเนินการวางแผนการปรับปรุงแก้ไข การแสดงความคิดเห็นในเวที ประชุม และการตอบแบบสอบถามของทีมนักวิจัยมหาวิทยาลัยฯ 2) สมาชิกสถาบันการเงินชุมชน ได้ให้ความ ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนการสอบทานยอดทางบัญชี เช่น ยอดเงินฝาก ยอดเงินกู้ 3) เจ้าหน้าที่ ของสถาบันการเงินชุมชน ได้ร่วมระดมปัญหาในการดำเนินการสถาบันการเงินชุมชน การให้ความร่วมมือ สำหรับการปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน 4) ทีมสนับสนุนจากธนาคารออมสิน ซึ่งเข้ามาช่วยดำเนินการถ่ายโอน ข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการบัญชี 5) นักศึกษามทร.ล้านนา ได้เข้าสอบทานเอกสาร โดยใช้ความรู้จาก ห้องเรียนสู่การปฏิบัติจริง 6) นักเรียนจากโรงเรียนบ้านหลวง ซึ่งได้เรียนรู้บัญชีรับ-จ่าย เพื่อการปลูกจิตสำนึกใน การออมเงิน และ 7) ทีมวิจัยมหาวิทยาลัยฯ โดยในการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชน และกองทุน 2) เวทีเพื่อการระดมปัญหาและอุปสรรคในการบริหารของสถาบันการเงินชุมชน 3) การวิเคราะห์ องค์การโดย SWOT 4) การวางแผนการบริหารของสถาบันการเงินชุมชน 5) การทดลองปฏิบัติตามระบบการ บริหารของสถาบันการเงินชุมชน 6) สรุปผลการใช้ระบบการบริหารของสถาบันการเงินชุมชนโดยมีระยะเวลา ในการดำเนินงานวิจัย 12 เดือน ตั้งแต่เดือนกันยายน 2556 ถึงเดือนสิงหาคม 2557 ในการดำเนินงานวิจัยนี้ได้ใช้ เครื่องมือดังนี้ 1) การจัดเวทีประชุม 2) การสังเกต 3) การบันทึกเสียง 4) การเขียนบันทึก 5) การเขียนแผนภาพ ความคิด 6) การบันทึกภาพกิจกรรม มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) จัดเวทีประชุม 2) การสัมภาษณ์ 3) แบบสอบถาม 4) แบบสัมภาษณ์

จากการวิจัยครั้งนี้สถาบันการเงินชุมชนมีระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม กล่าวคือ 1) สถาบันการเงินชุมชนฯ มีระเบียบและข้อบังคับที่เหมาะสมสำหรับสถาบันการเงินชุมชนบ้านหลวง 2) สถาบันการเงินชุมชนฯ มีระบบการเงินและการบัญชีที่เป็นไปตามหลักการบัญชี ซึ่งมีการเปลี่ยนจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์คงค้าง 3) สถาบันการเงินชุมชนฯ มีระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสม โดยมีการเปลี่ยนจากระบบ M-FIT เป็นระบบ MBS และ MGL ซึ่งรองรับการบันทึกการขายหน้าเคาน์เตอร์และการบันทึกบัญชีประจำวัน รวมถึงการออกงบการเงินที่จำเป็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ 4) คณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนฯ ทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งต่างๆ (Job Description) ที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบ 5) คณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนฯ ได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงินของสถาบันการเงินชุมชน เพื่อใช้ในการตัดสินใจต่างๆ เช่น การลงทุน การอนุมัติเงินกู้ยืมแก่สมาชิก การปรับอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากและเงินให้กู้ยืม เป็นต้น

จากการวิจัยอย่างมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายในครั้งนี้ ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนสามารถดำเนินการสถาบันการเงินชุมชนเพื่อคนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนบ้านหลวงสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมั่นคง ทีมชุมชนจำเป็นต้องมีการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการวางแผนการปฏิบัติงาน มีการปรับปรุงระบบให้เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมแก่สถาบันการเงินชุมชนต่อไป